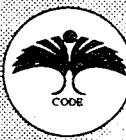

Jekabaara

Jamana

Cikela ceman n'a musoman kunnafoniseben

a be bo kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

LASINABUGU DUGUYIRIWATON YE MAKOCI TONJANA DO YE

Dakunw

Ne 2 : Di ne yel'mara keleya lankolon ma

Ne 3 : Lasinabugu duguyiriwaton.

Ne 4 : Hakili jagabo kuma.

Ne 5 : Yaya Kulibali ka bataki jaabi

An fa Sine Jakite tiimena

Ne 6 : Jnan san sanjiko

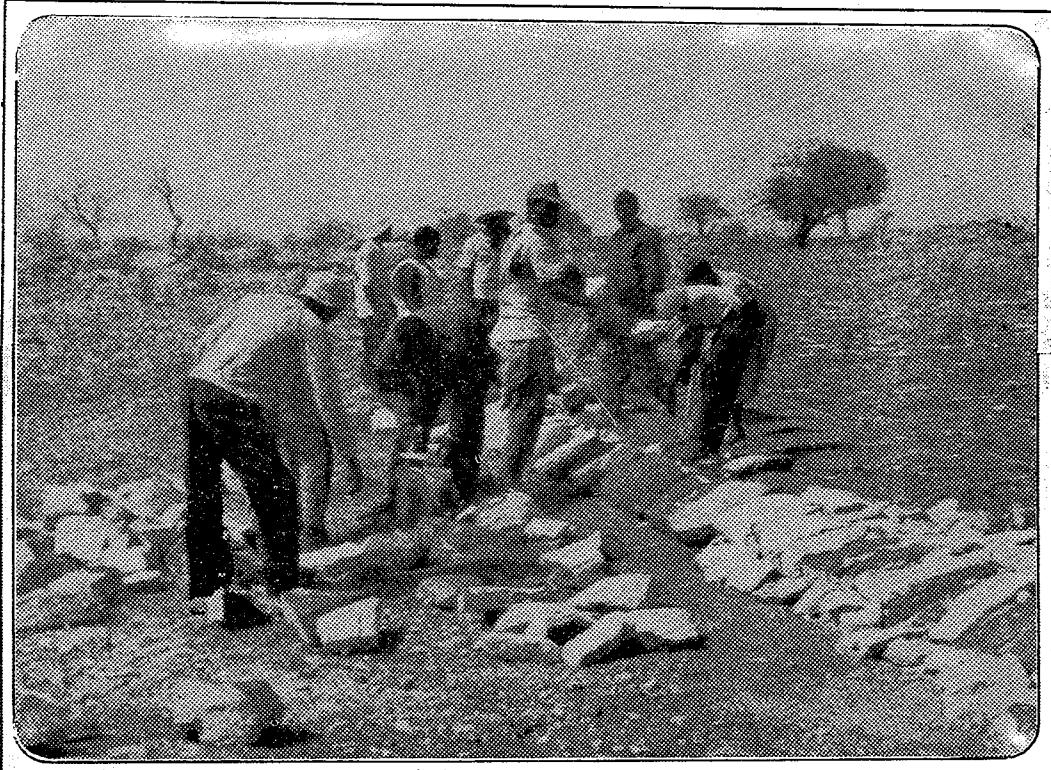
Ne 7 : Yereta seli ye donkelenko ye, a jiidili baara ye donbæeko ye

Ne 8 : Dunkafako ni balofen na f'amako

Ne 9 : mali kupuba 35 nan tanni ma ke gintankoba ye.

Ne 10 : MAKOCI jateminew baarabolo jyoro Kita mara kooriseneyorow kono.

Ne 11: An ka yele doonin: Surukufan

An fa Sine Jakite n'an karamogo Sanba Kulibali tiimena, Ala k'u dayoro neema

Kalo laadilikan

An ka mogon bonya

Siginogon gaasisigii te kogelen ye. A don doren ko nin ko in man di ne yere ye, i kan'o ke mogon wære la. Ka masoromogobee lajelen dimifen n'u kanufen bee ye kelen ye. Siginogontooro ye gaasi ye min jujon ye adamaden wære dusukasili ye, nka n'a laban ye toorobaga yere ka danbetiyen ye. A be mogon ke kelennamogo ye. I n'i yere te, i ni mogon wære te.

Tumani Yalam Sidibe

"Djaniya juman ni Kumamugu in si te jamana nafa, fo kelen : WALEYA" (Abdulayi Bari)

Sanni-feere waati sera. An ka njogon hakili jigin baara kstaw la, walasa an ka segen kana ke fu ye.

1°) Bolo ka kɔrɔta koɔribɔ fɛ, k'a waloma a bɔto; k'a lasagon ka nes sanni. Sannifeere don ce.

2°) Ka sirabaw laben, koɔri ka kan ka labɔ minnu fɛ, ka dingew lafa; ka gun gurunw bɔka bɔsira kan, ka jiribolow tige ka bɔsira kunna.

3°) Ka koɔrisuguw laben, ka kogow jo, ka kenew furan ka je.

4°) Kalaben kedugu kɔnɔ ka bila, walasa ni sannifeere d a m i n s n a , kanijɔnw kana mɛen dugu kɔnɔ ka sɔrɔ u ma lafa. K'u lafa ka se u fahake bere la.

Kɔłosi li : Dugu ka kan ka mogow

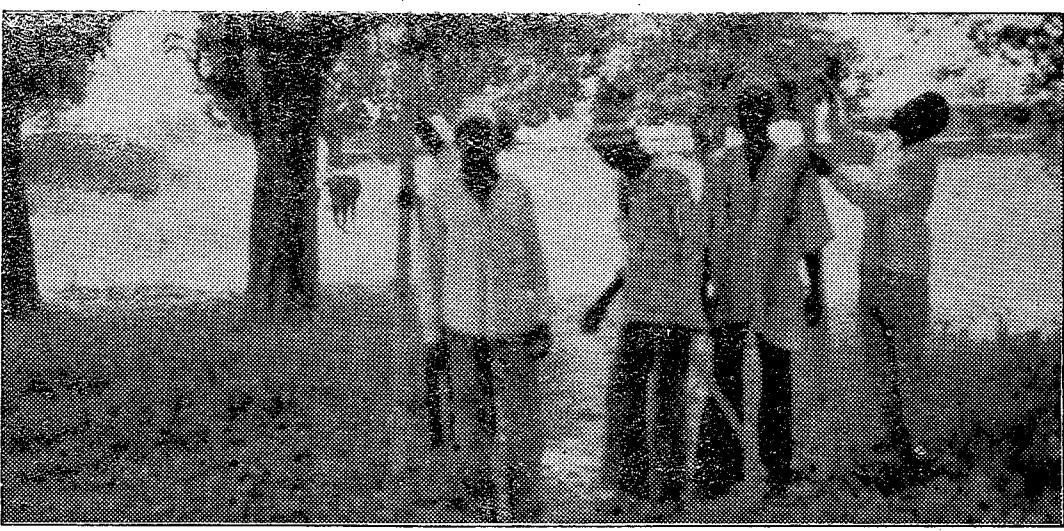
sugandi fana minnu be da u ka koɔri kan ka taa izini na, ani u ka mogɔ minnu fana ka kan k'u ka Koɔri

pesetɔ kɔłosi pɔnbasikili la. N'oye koɔri cikɛlaw ka sendika mogow ye.

Nin welekan in bora MAKOCI tijs bolofara kuntigi Usumani Zakariya Taraweles de yɔrɔ ka nesin koɔrisenelaw ma.

koɔri ladonko numan ye nafafenba ye...

...Cikɛla hakilima bolo

Lasinabugu dugu yiriwaton

Lasinabugu ye duguyiriwaton ye Npésoba kafoyiriwaton kono. Npésoba cikéduguba don min sigira 1960 san, Madu Jalo fe. Lasinabugu tōgo sōrōla Lasina Jalo de fe min ye kōrisugu sōrō an ye 1970 san.

An ka dugu kera duguyiriwaton ye 1985 san. Dugu be ke dugu-yiriwaton ye walasa a kōnomogow ka se k'u ka sannifeere, jurudon ani jurukannin baaraw ke u yere ye. Folo, kōrisene baarada detun b'obaaraw ke. Ni "AV" kera duguyiriwaton ye, o baaraw be to a yere bolo. Nk'o fana te se ka ke fo kalan ka ke dugu fe walasa kalanden jolenw ka sōrō, baara be kalifa minnu ma dugu kono. Duguyiriwaton be ben sabati dugu kono.

Lasinabugu dancéw

Lasinabugu sigilen be Npésoba ni tilebin ce, ani Npésoba ce ye kilo 7 ye.

Bayanfan fe, Nankorola be yen.

- Kola ni Yafala be Lasinabugu tilebin fe.

- Karangana be Lasinabugu kōron fe

Lasinabugu mogo hake ye 337 ye, ga ye 33 ye.

Baara minnu be ke Lasinabugu

Lasinabugu sigilen don sene ni baganmara kan.

Kerenkerennenya la, sene de yiriwalen don an fe yan ka temen fen caman kan.

Kōri be sebekorosene Lasinabugu, sajō ni kenige fana be ten, ka fara kaba kan.

An ka mogow cesirilen don bagan sokalako la; ka d'a kan bagan dumuniko nafa ka bon.

N'i ka cikemisi balora ka ne, o be do bo i ka baara kōnagan na

N'i ka misi balora ka ne, o be belebele fara i ka sōrō kan.

Baganmara siratge la :

- Misi mumé ye 286 ye; k'o sababu bo misi yere nafa la

Misiye bagan nafamaba ye min be nono lase adamaden ma ani sogo. O temennen kō, misi bo be don cike da fe walasa ka dugukolo nafa bonya. Bagan kunbaba n'a misenman marali nafa ka bon kosebe.

Baarakeminenw hake

- Dababilennin : 34

Aleyedaba yem in be baara suguya caman ke minnu ye : laburu, (bulukuli); senni, koroboli, ntuguncin'a nōgōnnaw.

- Dannikelan hake ye 22 ye. I n'a fo a tōgo b'a jira cogo min na, dannikelan ka baara ye danni danma ye.

- Wotoro hake ye 34 ye. Ale te labaara fali kō. Wotoro neci be so ni kungo fila bee kono.

- Kōri be furake n'ale ye. N'i ko k'i ka kōri numan sōrō, o te ne fi k'a furake ka ne. O baara te k'a nema n'i furakelimasin t'i bolo.

Baw ni sagaw hake

Saga ni ba ye bagan misenninw ye minnu neci ka bon adamadenya kono ka da u nafa kan. Usogoko temennen kō, u bo be nōgōko jeyorō ne forow

kono.

- Fali hake ye 32 ye.

Fali ye bagan ye min joyorō ka bon kosebe. Nōgōdonini kōfe, fali be dōgo doni ka na so, wa mogo dōw yere b'a sogo dun.

Kamanmafénw hake

Kamanmafénw ye sēw ni kamiw ye. Olu fana nafa ka bon adamadenya kono. U sogoko temennen kō, warisorsiraw fana don, ani dunanbonyalan an fe yan. Kamanmafénw hake ye 1250 ye.

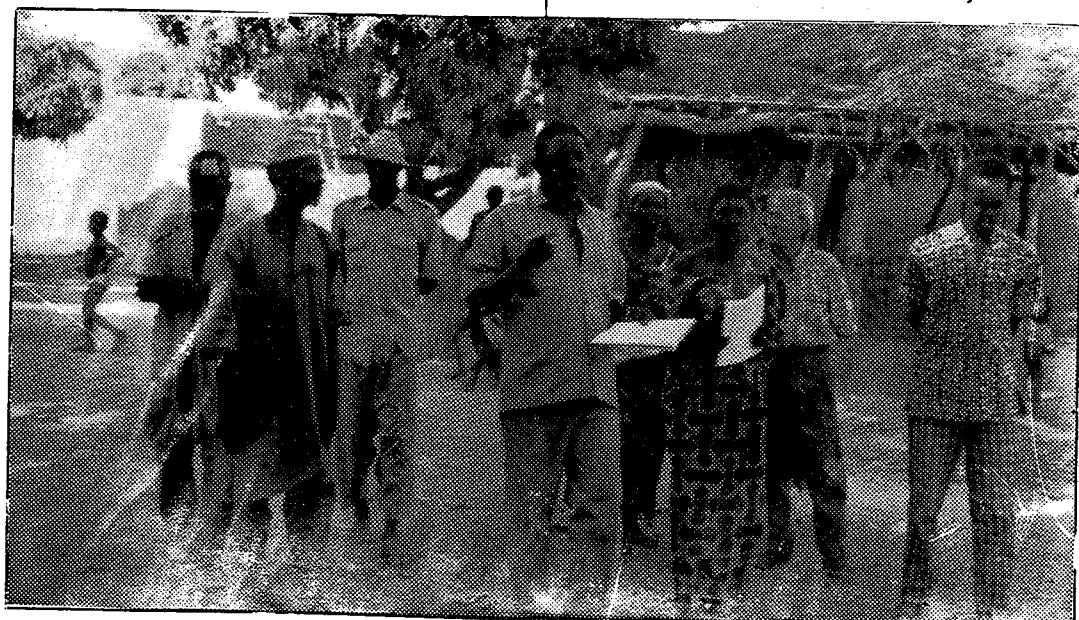
Fogonana hake : 2

Fogonana ye misiwérenjana de ye. Samineda fe, nōkala be don a kono. Misiw b'u da o kan, walasa o nōkala be ke nōgō ye.

Ni min sera k'a ka foro nōkala bee don fogonana kono, nōgō be caya o tigi bolo san nata kono, bawo tubabungo wari ka ca. O de koson nōgōdilan be k'an fe kosebe.

Nōgōdinge hake ye 37 ye

Nōgōdinge ye, nōgō be dilan yoro min na. Nagañagaw be ton nōgō kan a dinge kono ka to k'a son ji la. N'o

Ni dugumogow benna kelen ma, fosi t'u bali

Lasinabugu dugu yiriwaton

Lasinabugu ye duguyiriwaton ye Npesoba kafoyiriwaton kono. Npesoba cikeduguba don min sigira 1960 san, Madu Jalo fe. Lasinabugu togo soro LaSina Jalo de fe min ye koorisugu soro an ye 1970 san.

An ka dugu kera duguyiriwaton ye 1985 san. Dugu be ke dugu-yiriwaton ye walasa a konomogow ka se k'u ka sannifeere, jurudon ani jurukannin baaraw ke u yere ye. Folo, koirisene baarada detun b'obaaraw ke. Ni "AV" kera duguyiriwaton ye, o baaraw be to a yere bolo. Nk'o fana te se ka ke fo kalan ka ke dugu fe walasa kalanden jolenw ka soro, baara be kalifa minnu ma dugu kono. Duguyiriwaton be ben sabati dugu kono.

Lasinabugu dancew

Lasinabugu sigilen be Npesoba ni tilebin ce, ani Npesoba ce ye kilo 7 ye.

Bayanfan fe, Nankorola be yen.

- Kola ni Yafala be Lasinabugu tilebin fe.

- Karangana be Lasinabugu koren fe

Lasinabugu mogo hake ye 337 ye, ga ye 33 ye.

Baara minnu be ke Lasinabugu
Lasinabugu sigilen don seni ni baganmara kan.

Kerenkerennenya la, seni de yiriwalen don an fe yan ka temen fen caman kan.

Koobi sebekorosene Lasinabugu, sajo ni kenige fana be ten, ka fara kaba kan.

An ka mogow cesirilen don bagan sokalako la; ka d'a kan bagan dumuniko nafa ka bon.

N'i ka cikemisi balora ka ne, o be do bo i ka baara konogan na

N'i ka misi balora ka ne, o be belebele fara i ka soro kan.

Baganmara siratge la :

- Misi mumye 286 ye; k'o sababu bo misi yere nafa la

Misi ye bagan nafamaba ye min be nono lase adamaden ma ani sogo. O temennen ko, misi bo be don cike da fe walasa ka dugukolo nafa bonya. Bagan kunbaba n'a misenman marali nafa ka bon kosebe.

Baarakeminew hake

- Dababilennin : 34

Aleyedaba ye min be baara suguya caman ke minnu ye: laburu, (bulukuli); senni, koroboli, ntuguncin'a noggonnaw.

- Dannikelan hake ye 22 ye. I n'a fo a togo b'a jira cogo minna, dannikelan ka baara ye danni danma ye.

- Wotoro hake ye 34 ye. Ale te labaara fali ko. Wotoro neci be so ni kungo fila bee kono.

- Koobi be furake n'ale ye. N'i ko k'i ka koobi numan soro, o te ne f'i k'a furake ka ne. O baara te k'a ne ma n'i furakelimasin t'i bolo.

Baw ni sagaw hake

Saga ni ba ye bagan misenninw ye minnu neci ka bon adamadenya kono ka da u nafa kan. Usogoko temennen ko, u bo be noggoko joyero ne forow

kono.

- Fali hake ye 32 ye.

Fali ye bagan ye min joyero ka bon kosebe. Nogo donini kofe, fali be do go doni ka na so, wa mogo dow yere b'a sogo dun.

Kamanmafew hake

Kamanmafew ye sew ni kamiw ye. Olufana nafa ka bon adamadenya kono. U sogoko temennen ko, warisorsiraw fana don, ani dunan-bonyalan an fe yan. Kamanmafew hake ye 1250 ye.

Fogonjana hake : 2

Fogonjana ye misiwerejana de ye. Samijeda fe, nokala be don a kono. Misiw b'u da o kan, walasa o nokala be ke nogo ye.

Ni min sera k'a ka foro nokala bee don fogonjana kono, nogo be caya o tigi bolo san nata kono, bawo tubabungo wari ka ca. O de koson noggilan be k'an fe kosebe.

Noggdinge hake ye 37 ye

Noggdinge ye, nogo be dilan yero minna. Naganagaw be ton noggon kan a dingi kono ka to k'a son ji la. N'o

Ni dugumogow benna kelen ma, fosi t'u bali

MAKOCI KUNNAFONI

tolila, o be ke nogo numan ye.

Gakulu jana

Ale haké ye 72 ye. Gakulunjana ye musow ka baarakeminén ye, min be dō bō dogojenita haké la kosebē bawo ale be funtenin mara daga kōrō, wa fijé te bō n'a tasuma ye kēnēma.

Senekela joyōro

Senekelaw joyōro ye saba ye, min kulu fōlō mōgōw hake ye mōgō 20 ye. O kulu fōlō mōgōw ye senekela dafalenw ye; u ka baarakeminénw dafalen don. U be se ka daba fila walima daba saba siri wotoro la. Fogonjana fana b'u bolo misiw be min kōnō.

Kulu filanan

O mōgōw ye senekelaw ye, baarakeminén be minnu bolo. Nka u te se k'u labaara ni mōgō ma ne u ma bawo u ka baarakeminén ma dafa.

Kulu sabanan

O mōgōw ye senekelaw ye, baarakeminén te minnu bolo. 1992 San, dugukolonón baaraw daminená an fe yan. Ni sanji ye dugukolo dumanmayōrō ta ka bō yen, an b'o wele ko dugukolonón. Nidugukolonón be yōrō min, o foro nōgō be taa jiwoyo fe. O yōrō dannifēn si te ne. Dugukolonónbaara nafa te fō ka s'a

dan na mōgō fe. A sera an fe yan Lasinabuguk'osababuk'edugumōgōw yēre ka lajnini ye. Kabini an y'a ye ko yorōw tijennna jiwoyo fe, an sera MAKOCI baarada mōgōw ma ka demen jini u fe. MAKOCI mōgōw k'u b'anw demen, ko nka wari t'u bolo ka d'an ma. O siratēge la, MAKOCI ye mōgō duuru ta dugu kōnō k'olu kalan dugukolonón baara kēcogo la. Dugukolonón baara nōgōndan min kera Npésoba sekiteri la, an y'o joyōro fōlō ta, Ala barika la. An ye farakurunsira metēre 2993 da. Kucala mara kōnō nōgōndan min kera fana, an kera sabanan ye.

Baganinturu siratēge la, an ye metēre 12 620 turu. Ale jēci ye foro lakanani ye bawo, ale be jiwoyo bali ka don foro kōnō. Baganw fana te se ka don. Abe foro sumakonōgoya fana mōgōw bolo. An ye binsira metēre 4200 ke. O ye fēn ye min be ji donni sumaya foro kōnō.

A bin be ke ka baganw balo. An ye jiriju 1528 turu, bawo jiri be sanjiko nōgōya. Ni jiri turula ka foro lamini, a be fijé donni nōgōya foro kōnō, bawo fijé fana be dugukolo nafamayōrō ce ka bō a kunna.

Nin nafaw tēmennen kō, jiri mana ja a be ke dogo ye.

Lasinabugubaara o baara, musow be wuli k'u cēsiri ka cew demen. San 1992 kōnō, u y'u bolodi nōgōn ma nin

baaraw kanma.

Dugu te jo muso kō. Muso joyōro ka bon dijelatige baara la.

An fe, muso te kōfēfēn ye. Dugukolonón kēlēlī la, musow ye farakurun sira kēlēlī metēre 205 da;

- U ka bagannin turulen hake ye metēre 415 ye.

- Jiriturulen 280.

- Gakulunjana dilannen ye 72 ye. Lasinabugu musow kera fōlō ye, nōgōndan senfe min kera Npésoba kafo kōnō.

Lasinabugu Musow kafora nōgōn kan, ka baaranōgōnya jini MAKOCI fe u ka jētaa sabatili kanma.

MAKOCI ye kōrisēne baarada ye. Ale ni cikēlaw be baara ke nōgōn fe. O siratēge la, MAKOCI be cikēlaw kalan u ka jētaa layiriwali baaraw la.

San 1993/94 baarasan dugukolonón baaraw file nin ye :

Cew ka baara kelen

Farakurunsira metēre	4 766,40
Jirituru (jiriju)	2 100
baganin metēre	29 400

Musow ka baara kelen

Farakurun sira metēre	644
baganin metēre	200
gakulunjana	72

Lasine Kulibali
Lasinebugu sēbenjēnabola

Hakili jagabō kuma

Nin ye kumakan damadow ye, n'a bora aw balimake Yaya Kulibali yōrō. Kungoba kafoyiriwatōn jēmōgō, jēna cikēkafo, Sikaso MAKOCI mara kōnō. Hakili jagabō in be tali ke mun de kan: A b'an ka kungodaw tijeli de kan.

Ee! ne siranna de

ne tōnsi jōra de

ne dabali banna koyi

- an ka sirabadaw bēs kera dogo feereyōrōw ye.

Nin bōko in baaraw banwaati yēre kera kunnafoni gelen dō sōrōli y'an bolo ka bō Kucala. O ye an balimake ka faatuliko ye utikalo la. Sanba Kulibali, min tun ye Kucala MAKOCI cikēlaw demenbaarabolo kuntigi ye, ni Jekabaara fana kanubaga tun don.

Ala ka hinc a la !

- an te dōgōjalan tige tun, an bēe ko jirikene
 - anko kungo konojirisunba dōgōyara kosebe
 Ee! dalaw ni kow bē ka ja ka t'a fe.
 Hun! bagangenyoro dōgōyara
 - an ka forow sōrōw bē ka dōgōya,

adamadenw dun bē ka caya ka taa a fe.

Ne b'a jini nbalimaw fe, ka wele bila bēe ma, ce ani muso, denmisēn ani maakoroba, an k'an sigi ka miiri nin kewale jugu in na, an'a kēlecogo, walasa kungodawka lakisi, k'an denw

n'aw mōdenw ka jesigi nōgoya.

Yaya Kulibali
 Kafoyiriwatōn nōmōgō Kungoba
 Jēna cikekafo, Sikaso MAKOCI
 mara

Yaya Kulibali ka bataki jaabi

Ika hakilijagabō b'a kun bo. Nka an be Aladeli min na o de y'a faamuyali y'i balimaw fe!
 Adamaden t'a ka nafasira minē cogo min a tuma bēe fo n'a y'a yēre ye jēni kēne kan, a t'a laidlibaga juman fana kuntilenna dōn o cogo la, waati bēe, fo ni kamanagan nana. Nōntē a fo mōgō b'an ka jamana kono bi min te jiri nafa dōn de? An ma da ola. Nka, o n'a ta

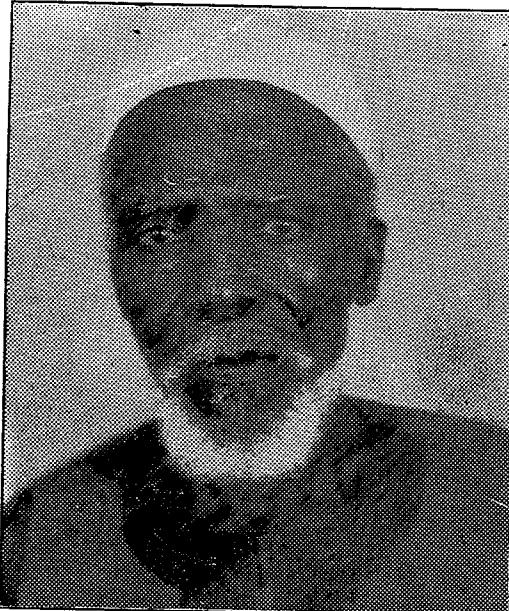
bēe, i dan ye k'an ka dugusiraw minē dōrōn walasa ijigila-ka-tige. Segusira; Bugunisira; Kangabasira; Bugudaw ni nōgōn ce, dugubaw ni nōgōn ce; dugu misenninw ni nōgōn ce; yōrōbēe, fan bēe, dōgotōn de be siradaw la. O te an ka sini dunto ye bi fe wa? Adamaden hakilintan te k'a yēremahōrōn ye cogo min waati si, jamana jirintan fana te k'a kōnōmōgōw

sago y'o cogo kelen na tuma si. Halibi an b'i dēmen dugawu numa in donnina. Ala ka hakili nyman di jiritigelaw ma. U k'a do ko mōgō si man kan ka jamana mumē, walima sigida mumē ka sini tine olu dōrōn ka bi hēre kanma. Yaya Kulibali ka bataki ka ni. To k'i hakilinantaw ci an ma. An b'i fo.

Jēkabaara sēben jēkulu

An fa Sine Jakite tiimēna

Togo in gansan fōlen te kunnafoni gelen ye jēkabaara kalanbaga si boloka d'a kan, ka bi Ala ye dijē da, don o don, den caman bangeli de bē mōgō caman ka saya kofō. Hinē bē deli de la, nōntē saya yēre t'a danma gaasi ye! Nka, n'an ko Faraba (Buguni dugu kin dō) kōnjēmōgō dō, n'oy'an fa Sine Jakite ye, k'o faatura, a dōnbagaw bē toni-tonini damine a dōnbajama cero. Walasa jēkabaara lafasabagaw n'a kalanbagaw bēe k'a dōn ko cekoroba in ka faatuli kunnafoni b'u ka minē bērebēre bo, an b'a fo ko 1995 san utikalo tile 23 don ker'an fake Sine Jakite ka don laban ye dijē sosigi la. Sine Jakite min faatura k'a si to san 77 la, an jēnōgōnke n'an terike Siyaka Jakite fa de ko don. Siyaka Jakite, Buguni MAKOCI cikekafo balikukan kunitigi, ale kofokun te jēkabaara kalanbaga si ye belen, ka d'a ka timinandiya kan, a ma to to min na jēkabaara kalanbagaw kunnafonini na. K'a ta bamanaya taamaseerew la, ka se tilew n'u kōrōw la, fo ka se

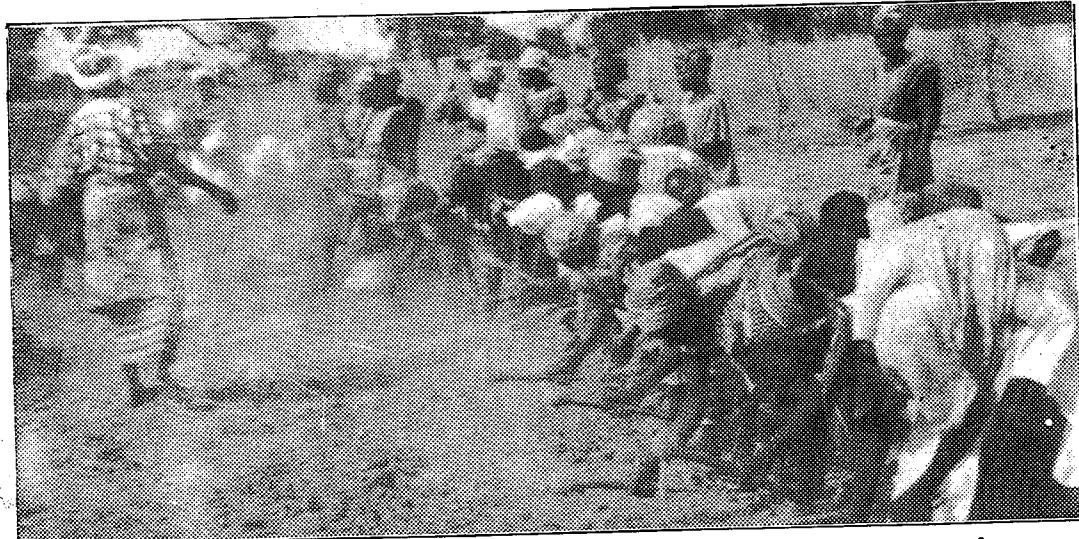

an ka ladalakow ma, Siyaka Jakite de kēra sababu ye ka jēkabaara kalanbagaw bō kunpan na olu bēe kan. N'aw hakili b'a la, salon donjatesseben dilanna ale de fe. Ni Ala y'o fa ka kalifa minē a la, o ye ko ye min bē jēkabaara kalanbagaw bēe ladon dusukasi bulon kōnō, ka masōrō an bēe lajelen bē ton kelen de la. Oro, an ka nisōndiyakow n'an ka

nisōngoyakow, an ka hērekowan'an ka hēretanakow bēe ye kelen ye. An bēe de ye kōmō kelen kunnasigibagaw ye. Kōmōbō diya n'a goya te t'an si kō. Nin bēe de kanma, a ka kan jēkabaara kunkamōgōw bēe ka dugawu ke ka jēsin an fake ma. An ka togodaw n'an ka bugudaw la; an ka dugu misenninw n'an ka dugubaw kōnō, ce fara muso kan, an bēe ka je k'a jini an dabaa Ala fe a ka hinē an ka taabaa la. An fa Sine Jakite ye sijan sōrō min ma ke lankolon ye, ka masōrō a ye denw to a kō minnu y'u yēre nafa, ka baarada nafa ani ka sigida nafa. Kitakaw ni Bugunikaw; Sankaw ni Sikasokaw, Kūcalakaw ni Fanakaw, fo ka se Mali fan tow ma ani Mali kōkan, an bēe ka je ka Aladeli k'an jefure in ye. Ko jamatigiya te su lakunu a tigiw bolo. Nka jama numantigiya bē su komōgōw hakili sigi. Ala ka hinē an fa Sine Jakite la.

Tumani Yalam Sidibe

Ninan san sanjiko

San diya n'a goya jujon ye cikela yere wulicogo ye san baara fe

Dijé kono, ko de be ko weres sababuya tuma bëe. N'i y'a men ko baloko numan, balofen lakika de soro la. N'i y'a men ko ninan san diyara adamadenw ni baganw ani senefenw bëe ma, o b'a soro san-ji barikama de soro la. N'an dun ye jateminé ke, an b'a ye ko ninan san-jiko ma ke sahaba ye. San-ji folow soro li damine n'a ta ota zuwenkalo la, an bëe b'a don ko zuluyekalo fanba kera ja sidonbali do kono, min kera sababu ye ka dannifén joonawnagasi. Otiñenibarika bonyara Buguni ni Kita. Nk'o koro te k'a sanmegeruma temenna Mali kafo tow kan de. Zuluyekalo san-ji-kotige ye fiñe bila senefenw la Mali fan bëe. Nka, utikalo kera san-ji sabatilen kalo ye. Hali n'a nacogo ma ke kelen ye yorbees (setanburukalo tile 12 y'a soro ji ma don lew kono folo keleya, Buguni Makoci cikekafo). O cikekafokuntigi yere ka fo la, n'o y'an balimake Mariki Danbele ye, ninan waati si, san-jiko ma ke taareba ye Buguni, ka d'a kan, ni san-ji nana waati min kosebe, a be se ka kunjogon kelen fo fila bila, a te na o ko. O de kosoñ, walasa ninan san kana na ni kongoy'an ka jamanakono, san-ji ka kan ka to senna fo okutoburukalo tile 20. Walima dugukolo neemama ka to fo

okutoburukalo tile 15.

Nin wale in ye fen ye min be mogo kamanagan. Folotun be fo ko samiñe togo de ye ko "somiñe". Ko ni senekela min somina senekela min ne k'o de be samiñe nafa soro ka temen tow kan. Ninan o tijekoro korobora dere. Nka, hali cikela wulikosaw fana ta kera haamiko ani jooreko ye ka da san-ji nataw cejanyali kan njogon ko. Mali ye jamanaba ye yoró neemamaw ka ca min kono in'a fo sahilimayorow fana ka c'a kono cogo min na. N'an y'an ne fili ka taa jamana woroduguyanfan fe, an b'a soro k'o bëe be neema kono k'a danbo yoró kelen-kelenw la. Sikaso mara te kofo mogo y'o la. Nka ninan, hali o mara o kono, ka se bi ma (setanburukalo tile 16) san-ji nacogo numan nege gannen don mogow la.

Fen min ye Mali tilebinyantan duguw ye, i n'a fo Kolokani n'a njogonnaw, o yorow donnen don ka koroñi sahilimayoroya ye. Ja fana kera olu siginogon ye ka bi waati jan.

Ayiwa ninan dun bëna k'olu bolo cogo di, ni Ala ma na n'a ka hine ye ka san-ji barikama kotigebali suuru an kan? N'an y'an sensen ka se Segu mara kono, k'a ta Baraweli fo San ni Tominan, fo Masina, halini mogotse se ka kuma san-jintanya kan o kafow

kono, mogo te se fana k'a fo ko tabarikala! N'aw yeji doncogo suman laje' joliba fana la, o b'a to an ka nininkali gelen ke ñonon kafo fana san-jiko kan.

Nka, dijé kono, jisira bëen'a wuliyoro don awa a bëe n'a bonyoro fana don. Ko si kun kelen nafantan te, awa ko si kun kelen nafama fana te. Nimisiwako min be ninan san jiko la, o de ye k'a koni be na Mali fan bëe fe. Koronyanfanko t'o la, tilebinyanfanko t'o la.

Yali san-ji toba be ko wa?

- Sanji ni fiñe jateminé baarada (metewo) ka fo la, sanji bëna to senna ninan fo ka se okutoburukalo ma. Maa hakili ma kolosili yere fana na, n'an ye jateminé ke funteni barika la, an be se k'a fo ko sanji hake min be ko k'o ka ca ni san-ji halen ye fo ka se bi ma. O ro joore ni hakiliwuli ce ka jan hali bi i ko jége jalani ni baj. Zan Kurumere Tera yere ka maakorobaya donni na, a y'a fo an ye Tominan cikekafo la ko : Nkan te san-ji cninin nataw ma, ninan sanjiba nata to hake be tan bo, fo n'a cayara n'o hake ye! Nin bëe deb'a jira kominen dojengelen don min konoñen ni bonni ce ka jan!

Senefenw lahala

Olu be njogon ne ka da u danwaati n'u danyoro an'u dancogo kan. K'a ta Katibugu fo ka se Kangaba, fo Keñege, Banankoro ani Jalafundo, mogo-kun-tunu-kabaforowyelitëmogo si bolo kabako ye bi. Sumanforo numanw yeli te ko gelen si ye San, Kucala ani Sikaso fo ka se Buguni, Fana ani Kita MAKOCI cikemaraw la. Fen min ye koñiko ye, ni Ala ye kotigeko numan ke samiñe na, o bëna soro a ne ma. Nka, nin bëe dulonnen don Ala ka hine de la. O de kanma bi bi in na, fasoden numan kelen-kelen bëe de ka kanka Aladeli k'a taalan ye. Kerecenyà t'o la, silameya t'o la kuma t'an ka ladala diinew tigilamogow ma. O be tali' ke an balimake Nanbala Kone ka kuma na ka bo Tonan. A ko : "Mogo diyara i ye cogo o cogo, i sago te a ka temen i kan dijenatige la;

jamana wərə kono həre y'i ne fa cogo o cogo, i yere ka jamana kono de b'i ne mine bo.

Sago wərə te Malidenwla Mali kono dunkafa n'a həre təw banbanni ko. N'olu te Mali təna ke a yəremahorɔn ye. Ni Mali dun sen be jonya nege jɔloko la, o kɔro ye ko Maliden kelen-kelen beε sen be garan na. Anw Malidenwdanbekabonoma! Unhun, Nanbala Kone ma fosi fo ni tijə te. Adamaden te fosi nafama soro ka temen a ka jamana kan. An ka Ala deli sanjikola. Ank'anka forow fana ladon ka ne. Ka masoro, a be san ba saba ni keme duuru bə bi Misira (Ezipti) masake. Tutimesi ka faamanako ladonbagaw kuntigi Zorenti y'a fo ko : "Mogo min man'a ka foro laben a ne ma; ka danni k'a la a ne ma ani k'a kɔroson ni k'a furake a ne ma, oye san soro tilance karabalen y'o tigi fe. A to tilance be sanji ni tile sago la!"

O yere de kanma, ka bi lawale-janna, Misira jamana kera jiriden beε ani senefen beε soroçroba ye. N'i dun y'a jatemine, Misira jamana dugukolo ye cenən keneba de ye min cecilen don babolo kelen (Nili) fe, a jojan fe. O yere ben'an lase an ka jemukan kologirinmayoro do la. O ye ji soro koroncogo numan ye ka don an sagonada fe. Anw bara yan, an b'a fo sanjhake caman ma k'o ma laboli ke, n'i y'o jihake dijamana dəw ma, olu b'u yere nafa n'o ye ka tila ka dijə 2% bo

nogola n'o ye! Nin tijə in bora Sunkalo Traweleda Namabugu, Kolokanimara la. Nka o n'a ta beε, naniya numan mana soro jamanadenw fe, fo k'a lawaleya moono fana bə de. O dun ye dakun wərə de kunko ye. O ro sa, an b'a. kanu Mali jamana jiko setigida an'a seneko setigida nemaaw fe, u ka wuli k'u jo, ka feere tige min b'a to an ka sanji soro ta dogomannin n'a caman beε k'an nafa. Cikelaw ni baganmaralaw fana ka wuli k'u jo. Falaw ka laben, forow ka laben awa bagandumuni soroçrow fana ka dantige ani k'u laben. N'o kera ninan sanji hake soro nəgən b'an nafa san dəla fo ka jamanaba wərew siri an na. Jeli Baba Sisoko ka ladilikan də donna n tulo kono ka bi waati jan. A ma bə n kono abada ka d'a nafa kan. A ko ko : "Fen beε be soro gansan fo fen saba. I b'olu nini de n'u ninifén ye walasa k'u soro. Muso numan te soro timinandiya ko; den numan te soro ladoncogo numan ko, awa danbe te soro yeredon ko baara kono".

An be jemukan kuncé ni Doyila Fabugari Traweles ka hakilinan nin ye : ka bi Ala ye dijə da, kow n'u mafalen de be fofo nəgən ko. Ni bange ma ke, balo te lakodən. Ni balo ma ke saya te lakodən. Ni desə ma ke soro ba te lakodən. Dijə kono, fen fila de be da nəgən ma tuma beε walasa ka kuntilenna soro ko keta tigitigi la.

Tumani Yalam Sidibe

Dugukolo te mogo janfa. N'i ye min d'a ma, a b'o nəgən de d'i ma

Yereta seli ye donkelenko ye, a jiidili baara ye donbəeko ye

Mali ka yereta sanyelema 35 nan kumbengintanw kera cogo min na ninan, ka mogow bila nənajew labennisirakan, ob'ajira fasodenw na ko yelema be ka don yereta seliko la. San temennenw na, a tun be ke taasi hukumu dəron de kono. Ob'in'a fo san minnu na, seli wərew karabara k'olu bila yereta seliw nə na, i ko soro dasiw ka fangata sanyelema kumben seliw; Musa ka yeresagofanga pariti "UDPM" sanyelema kumben seliw, ani seli caman minnu be Afiriki ni dijə jamanaw n'a jekuluw təgo la. O temennen ko, Mali kejekanyan-fan kəle kuntaala beε kono, yereta seliw kera taasikow ye. O n'a taa o ta yereta seli ye donkelenko ye. A jiidili baara ye donbəeko ye. Jamana tora o taasiliw de la fo kana həre ni lafiya basigi ka ben Alifa ka tilema, min kono, fasodenw beε jigi sigira fo k'u hakili jigin yereta selikowla, k'olu labennicogo koro ke beε nindungoko ye walasa yereta seliw kalamenən kana faga tugun. O ye ninsəndiyako ye, dugawubəke walasa min ka sabati ka t'a fe ka soro baara ma ke bolokofeko ye. Nka, o seliw n'u nənajewt'a beε ye; A be fo ko tulon te sebe sa. Yereta sebəmayoro ye yeredon, fasodennumanya ani fasobaara de ye. Ni baara ma sebe ke, ka soro suguya beε yiriwa, hali ni yereta seliw diyara, o te jamana bə nəgən la sanko k'a lataa ne. Jamana te kun jamana təw la jamadenw ko. Mogo wərew təna jamana baara jamanadenwnona. O beε de kanma, beε ka kan k'i sebe don baara ma. Baara de be mogo hərɔnya.

Amadu GANI Kante

Dunkafako ni balofen nafamako

Kabini kunu fo bi, a be fo ko "bore lankolen te jo", ko "da te körolen dōn". Oye tine ye bawo kogontōne te kola, a tulo te ko la fana. A be fo ko "n'i ye bore jolen ye, i b'a soro fen do b'a kono" Awa, kenéya, nisondiya, here ni lafiya, olu bee ye dunkafa taamasiyen de ye adamaden ka jenemaya kono na la.

Nidunkafa ye jenemaya ntuloma ye, balofen nafamaw de be si jan di adamaden ma. Barisa, balofen nafamaw de be mögo joli saniya ka kenéya sabati adamaden farikolo la.

Jinininkelaw ani balokojate-minelaw y'a jira ko desebagato jamanaw kono, mögaw be dumuni ke k'ukonobarawfa, nka ut dumunifén nafamaw dun. An ka jamana la, balofen nafantanw dōw y malo ni jo ye. A be fo ko "naduman ju ye ji ye". Oye tine ye, barisa fen minnu be ke ji la, k'u ke malo ni jo naji ye, olu de be malo ni jo ke balofen nafama lakikaw ye. O b'i n'a fo jégejalan, jégekene, nanogolan, nugubulu, su, tamati, karoti, se, kami, bagansogo, sefan ni kamifan, noco, woso, ku, sokise ani jiridenw n'u jögonaw.

O koro te dōwēre ye, ko malo ni jo te balofen nafamaw ye. O de koson, malo ni jo nafa ka dōgo bawo, a jöyörö te joli cayali la, sanko adamaden ka kenéya sabatili.

Ayiwa, ni bana y'i mine k'i to balofen nafantanw kan, a b'i segen koso. O de kanma dunkafako ni balofen nafamako jöyörö ka bon mögo ka jenemaya la.

Sijan soro ni sisurunsoro, olu bee lajelen ju ye, adamaden balocogo numan n'a baloccogo jugu de ye.

Dijelatige kenéya soro a daamu

n'a lafiya soro li ye bee hami de ye. Nka, balofen nafamako kera bolokofeko ye ka soro a be yoro bee, haliwarite bao a dowlia, iko jugubuluw ni kungokonofenw, fokasenakofenw ma. Olu bee temennen ko finikise nafa ka bon ni malokise ye; sefan ni kamifan nafa ka bon ni jokisse ye; sokise nafa ni sogo nafa ye kelen ye; noco ni jége nafa ye kelen ye; jiriden nafa ni nakofen nafa ye kelen ye. Nin bee b'a yira ko balofen nafama be soro n'a ma ke ni wariba bo ye. Ola fo mögaw ka balofen nafamaw dōn ka bo balofen tow la. O te baara ye sisan, bawo o kunnfoni be soro keneyaso bee la, duguw ni kafow kono.

Ni wariko nata te, an be se k'an yere baloko numan. Barisa balofen nafamaw b'an bolokoro. An kan'an bolokono-jége bil'an senkoro-jége ye. Bawo, adamaden balokojugu be ke femayelema de ye. Nka, mögo balokojumanye ne nidusu nagalilan de ye. An k'an jija k'an ka segen ke, a dabaraw n'an kono baraw ye. O segen na, muso togo ye ko mujun ni sabali. Muso be sa gabuguda la. Musolankolonn de be musoya ke mone ye, n'o te musoya te mone ye. Ayiwa, ceya ni musoya de be adamadenya jidi dugukolo kan. O jiidili te ke gadonmuso ko. Olu minnu be dumuni tobi ka d'an ma. Olude ka segen ka bon.

An balima musow, gadonmusow, denba jumanaw, aw minnu be segen su ni tile k'an baloko numan, an b'a ninin aw fe aw ka jögon bila sira duw, duguw, kubedaw ani kafow kono, walasa, an bee lajelen ka kenéya soro ni balokojuman soro be

sabati, k'ijiidi, an ka dijelatige waati kono. Ni musow salayara, n'u timinangoyara, n'u ma balonafamako latomcogo dege, k'a kalan, an ka balocogo körötelye lema. Ni ye muso kelen kalan, i ye du kelen kalan, i ye dugu kelen kalan, ka jamana kelen kalan. Barisa muso de ye, adamaden ka jenemaya sun ye. Muso de be masake, baana, kalimutigi ani donikela bangi. Muso de ye taabolow nogoyabaga ye.

Denmisennin minnuye sininjésigi ye, olu de ta ka gelén nimögököröbaw balokojugu ye, k'o fara banamisenninw kan.

Ni dönbaliya te, balofen nafamaw bee be sinji la, i n'a fo fen minnu be den kisi banaw ma, k'a mödiya ka soro fura kise kelen ma d'a ma. O misali ye k'a ta kalofolo la, fo kalo wo (6) nan farafinden ka girin ni faraje den ye. Oye sinji jöyörö de ye. Bawo, Farafinden be sin min, Farajeden te sin min fo biberon. Nka, n'a temena o waati kan Farajeden be girinya ka temen Farafinden kan. Barisa sinji barika be dogoya ni den köröbayara, wa farafinden te dumuni ke ka laboli ke. Barisa sinji be dafa ni dumuni nafama werew de ye.

Adamaden ka jenemaya kécogojuman n'a ka kenéya sabatilikojuman, olu bee be soro a ka balofen nafamaw de fe. Nka fo adamaden ka saniya k'a sigijogon ye, a ka waleyaw bee lajelen na, bawo hali ni nafa be balofen na n'a saniyalen te, o be ke sababu ye ka töro fara segen kan.

Bubakari Kulubali

Mali kupuba 35 nan tanni ma ke gintankoba ye

Karidon 1995 san setanburukalo tile 17, Lakanabagaw ka ntolatanton ko "USFAS" (ISIFAS) ni ntolatanton Esitadi cedenw ye nōgōn dērē Mali sennantolatankupuba yalonnikanma, peresidan Modibo Keyita tōgōla ntolatanfere kōo.

Ni tali kera Mali kupuba jēnajē temennennw jamako lahala la, a bē se ka fōk'a tanko 35 nan in ma ke dōwērē ye selinin ncinin kō farikolojena hukumu kōo. Bawo jama ma bō a nēma. Sanjikowa, walima ntolatanton fila ninnu barika danmakēnēn baliya?

Nin don in sanjiba nalen kō, Esitadi ntolatanton ni lakanabagaw ka ntolatanton "USFAS" cedenw y'a saran ntolatanfere binkēne kan setigjnēmaa Ibrahim Bubakar Keyita ni farikolojena jeko minisiriso nēmaa, ni ntolatan kanubaga damadōw nē kōo.

Wuliko fōlō sanga 3 nan na, Esitadi ntolatanton ye selekela ntola tanta dōsō. U ka cēden Mamadu Lamini trawele nan'o tan k'o ke nkori ye ka taa lakanabagaw ka celu masurunya la. Bilisa nāgamin senfē, jōkolosila Mamadu Jara y'o ntola paron ka don a yērē ka celu kōo. O kera nōgōnkunben kuru fōlō n'a laban ye. Sanga 15 fōlō jawuli temennen kō, Lakanabagaw ka ntolatanton cedenw ye wuliko fōlō sanga 45 kolonkolon ka ban tayi, u ma se k'o kuru kelen nōnabila.

Nōgōnkunben wuliko filanan na, lakanabagaw ka ntolatanton "USFAS"

Esitadi cedenw, kupu yalonbagaw

"USFAS" cedenw, Mali ntolatanton nana dankan

ye farikura da nka o bēe n'a ta, ta ma mēnēn sisi ma bō.

U ka cēden waane Modibo Sidibe n'a tōnōgōnw y'a da tulu la k'a da jaba la. Sēgen wolola falaki la. Dēsē nan'i cooko fērē kan. Ka bō balaka jigin kelen-kelenw na, tuma ni tuma ntolatan sarama kanunen ma ke ton

fila ninnu si cedenw fē. Ladala sanga 90dafalen, Esitadi ntolatanton cedenw ka kupu dir'u ma jēnajēdenfa setigjnēmaa Ibrahim Bubakar keyita fē.

Kunnafoni siratēgē la, Esitadi ntolatanton ye Mali tōnjanajini ntolatanw setigiya yalon ka fara Mali

kupu tanko 35 nan kan, min yalonni kéra u kupu yalonnen 13 nan ye.

Hakililajigin : Nin ye lakanabagaw ka ntolatanton "USFAS" seko filan ye Mali sennantolatan nögondere laban kéné kan. Okosonton nemogow y'a jira k'olu wasalen don ka da ko fila kan. Folo, u ka jate la; wale in be ton ka

basigilenya sémentiya. Filan, ntolatanton "USFAS" bëna taa Mali joyor fa Afiriki jenajew kéné kan ntolatansan nata kono.

Taasibila kéné

Mali kupuba tanko 35 nan nögöñkunben file laban fiyelen kó, Esitadi ntolatanton degelibaa ye

kupuba in ke ka faso ka lakanabaga Eme Kirisitofu Jara jansa.

Ale faatura pankurun-kasara do senf, ka fara a jenogon duuru kan 1995 san utikalo tile 31 don Geresi jamana kono, k'u to baara senf. Ala ka hine taabaaw la.

Bakari Sangare

MAKOCI jateminew baarabolo joyor Kita mara koorisenyorow kono

Kabini MAKOCI ka kôlosili baarabolo sigira sen kan Kita mara kono, a jateminew baarabolo ka baara folo kéra Kita mara lakodoni baaraw ye. Osiratge la, MAKOCI jateminew baarabolo mögow ye dasumusumusébenw lase dugu jatelenw bëe kono. O dasumusumusében nesinna senekebuguda bëe ma (kôri seneyorow ni senefen tow seneyorow). O wale in tun ka kan ka da MAKOCI yere cogoya kan. MAKOCI haminan ye sigidaw layiriwali an'u kônomogow ka demen ye. O siratge la, a b'a sinsin sigidaw yiriwalibolow cogoya kan. O koson, dasumususében nafa ka bon kosebe bawo u be ke forow ni bugudawtamaseerelanwe anw bolo. Yiriwa lasabatili hukumu kono, baara keta folo ye forow bilama lahalayaw lakodoni ye, bawo baarakeminew be foro dòw kono, nka u labaaracogo ma ni. Foro dòw fana be yen, minenko b'olu la, minenw ka kan ka d'olu ma. Foro layiriwali kuma te se ka fo, ni da ma se senekeminen ma (senekemisi, dabajana, wotoro, dannikelan n'o nögönnaw) ani ladili sene kecogo numan kan ani seneke feerew ganseli.

Walasa baaraw ka k'u jëma, an be wele bila senekelaw ma u k'u teliya k'u ka fen lajinitaw pereperelatge, ani k'u hakilinan jönjön di baarasan bolodalen kan ben u ka baara fanga ma. Bawo kénéba nafa ncinin senelei kun te. Anw te kéné labonyali nöf, jiidili dey'anwhaminanye, bawo sene

bilama lahala n'a kununama ta ce ka jan. Kunu, bolofen falen-falen de tun be ke: Sajo filen ne kelen tun be falen se kelen na. Bi senefen be sannifeere hukumu de kono. Sôrökunkanfen be feere de.

Kumalaban na, jateminew y'a jira ko yiriwa bëna ke sene suguya bëe do kono san 2 walima san 5 nataw kono, o de y'anw haminan ye ani sorodaben yiriwali kana dogo mögo si la sigidaw kono.

Ganseli

Obaara folokera a foliye senekelaw ye ko MAKOCI sigikun te koorko danma ye bawo an baarakemogon caman tun t'o kalama Kita. Tipe don, an ka fen santa ye kôri danma ye. Nefocogob'owalela: walasa senekeela ka yiriwa, fo ka sannifeere sira sabatilen ded'ama. Senefen feeretaw rô (kôri, tiga, sajo, keninge ani kaba n'a nögönnaw) kôridoron de san songo dönnen donyannia ka feere. MAKOCI baarada sera Kita mara kono walasa kakôriladonko numan jira senekelaw la bawo u be minenw juru ta koorisun ladonni kanma.

MAKOCI sigikunw to belebele do ye senekelaw demenni ye koorisene kecogo numan hukumu kono walasa senekelaw ka se k'u ka juru talenw sara cogoya la min kofe, sôr dò be t'u bolo u ka kunko werew neli kanma. Juru donta be tali ke foro lahalaya ni senekeela fanga la. Kuma lasurunya la, MAKOCI ka baara dannen te kooriseneko danma ma, a nesinna

be senefen suguya bëe ma. Any'an ka senefen ganseta do jira Kita mara dôrko fen-jira-kéné kan (kaba suguya caman, tiga, malo, sajo, keningebëne ni so n'o nögönnaw). Ninnu foro be ke senekelaw fe zuwenkalo tilance kono. O wale b'a jira k'an nesinna be senefen suguya bëe ma. Osiratge la, an ye bila-n bolo-koro dòw ke senekelaw ye minnu file :

- sumansi lajolenw
- senefen gansenewlabarafeerew
- sumansi suguyawladonko numan baaraminenw
- sifileliforow kono sëgesegeli. O n'a nögönnaw.

An haminan ye senekelaw ka sôrò layiriwaliye. Kôri ye senekeela ka nafa sôròfen do ye, min b'a to, a b'a ka senefen tow (tiga, kaba, sajo, keninge ni fini n'olu nögönnaw) feere da hakelama la.

Gelyaw

Senekelaw jigi dalen be senekeminen bëe lajelen sôròli kan san folo in kono. Owale ye gelyaw folo ye, bawo senekeminenw be dilan baarada werew de fe i n'a fo (SIMEKIMA ni ADP); wa jateminew de be ke forow lahalaya kan walasa ka juru don, a yiriwali kanma. Misali la, baarakeminew kalite folojuru don kun te dabada la min baarabolo ka dogo, o temennen kô, senekemisi juru don kun te mögo la a labaaran te min bolo (misidaba ni dabajana).

Ama A. Sumare ka bô Kita MAKOCIIla Bayelemabaga : Bakari Sangare

A ka yele doonin

Dan be fali-ku-sama la

Nin kera denkundi kene do kan. Don do la ce do y'a teri donsoke do wele, k'o ka n'a demen a denfols kundili la. Dukene falen denkundijama la, jelimuso nara do wulila a deliko la. N'a ye mogo min jansa, a b'o jagoya ka wari do min'e o la. A y'i t'o de la sa fo a nana se donsoke ma. Donsoke in tun ka fari kojugu. Wa a te dese kola. Dugu bee be donsoke don n'o kobakew ye. Jelimuso ye donsoke jansa, fo ka donsoke sigilen woosi jama cer. O kelen, donsoke girinna ka wuli, k'a ka misiku fiyeku-fiyeku, ka soro k'i kanto jelimuso ma: "Jelimuso, i ma foyi fo ni

tine te. E sonfen te ne bolo bi. Nka, jama laje i k'i bolo nesin do ma, n ko tigi yelema ka ke mangalanin ye k'o k'i sara ye. O kuma bo donsoke da, a kera i ko mogo tun te denkundi kene kan donsoke kelen ko.

Saraka te mine a bodon

Nin don, faatoke do n'a ka bese nan'i jo morike do kunna ko to seli la k'i kant'oma: "Emorike, aw minnu ko k'aw be ko bee don, n'i ye no ke kolon kono k'o susu, mankan min be bo, o ye kolon de mankan ye wa walima kolonkalan de mankan don?".

Nininkali balakojugu marike la, o y'a ne boson. Morike mennen a ma kuma, faatoke ye bese k'orotak'i kanto

tugun: "N jaabi ke, kolonkalan de mankan don wa walima kolon de mankan don?". Morike ma se ka kuma. U tor'o de la, fo faatoke were nan'u soro nogon na ten, faatoke be ka morike nininka. O nana faatoke folo n'a ka bese jolen soro morike kunna, nininkali la, ka tegeba mennen o ne kan ka soro k'i kant'o fana ma: "I fana ka ne jaabi. Mankan min bora e tulo koro sisan, o ye ne bolo de mankan ye wa walima e de taman mankan do?". O fo, faatoke folo ma nini k'a faamu tugun. A n'a ka bese y'a yere nini. Morike soro k'i kanto ko "fo tan de!".

Bakari Sangareni Siyaka Dunbiya

TULON TE SEBE SA

Surukufan

folow ye sonsannin ma.

- "Koro, ne kununa a meennna, nka nkomi ne siranje de kelen be ka n bali ka bo kenema" sonsanni mosonnen ye nin kumaw ke ka Surukuba jaabi.

- Nkomiko wa, a fo ko salaya b'il. Wuli an ka taa an yaala bawo sigi te mogeson, n'ote nbe nkomiyuguyugu ka k'i kan sisan.

O kuma bo surukuba da yoro min, sonsannin y'i pan ka bo wo kono. Surukuba ni sonsanni ye furancé jan taama tuma min, u nana bo misi do dalen kan jirsuma koro.

Foliw temennen k'o, sonsannin ye misi nininka a solikun na.

- Koro misi, e dun solikun ye mun de ye ka n'i da kungo kono.

Kori o ka di?

Misi ye sonsannin jaabi ko : sonsannin, baasi foyi te n na, n be

tile de makono a ka nkomi do ja ka bo binw na, bawo bin nkommia dun man di.

Tuman min misi be kumaw la, surukuba munumuna a kofe. Sanga danmado doren, misi bora ka bin duguma. O yoro bee sonsannin kulera ni surukuba togo ye. A ko ce, Surukuba i sonna ka Fulayoro ka misibaman di faga?

- Ee, o tuma Fulayoro ka misibaman di y'a danma misi de ye wa?

Surukuba y'o ke ka sonsannin jaabi.

- Surukuba, kalabanciya dabila, kungo sogo bee be Fulayoro don.

Ne be taa, walasa a kana n'a balawu ke n kan.

O kuma kofe, sonsannin k'a b'a kodon yoro min, Surukuba girinna k'a n'i toro a kan, k'i kanto a ma ko :

Nin don in, surukuba solila ka kungo konona mine, sennayaala kanma. Yoro jan taamalen k'o a fe, surukuba nana bo sonsannin dalen kan a ka wo kono.

"dogo sonsan, halisa e ma kunu folo wa?" O kera Surukuba daje

TULON TE SEBE SA

ce, kamalenkorō t'a da fa mugujalan na n'a niginji t'a da sa! N kōnō y'an, n'be taa dōgōjalan jini ka na, n'o kera Fulayorō t'a ka misi senno ye sanko a fan wēre.

- N'i ko ten, o tuma i teliya. N'i meennna dōrōn, ne be taa so bawo Fulayorō ka ko man di. O kumaw fōlen kō sonsannin fē, surukuba y'i kē kungo kōnō, dōgōjalannini kanma.

Surukuba y'a kōdon ka waati danmado kē tuma min, sonsannin y'a tōgōlamuru foosi ka misi tige-tige ka taa sogo bēs kē nsirasunba dō wo kōnō ka don k'i sigi sogo kan; ka misi gere fila turulen to, misi dayorō la.

Tile kōrōtara tuma min, surukuba doninen kumbora. Kabini yōrō jan, a ye sonsannin weleli damine, fo ka na se misi dayorō la. A be weleli la

- n'be yan, kōrō surukuba ne be yan.

- yan min? O ye surukuba dabali bannen kumakan ye, bawo laminenikan bē ka men, nk'a ne te sonsannin na.

- N'be dugukolo jukorō. Tuma min na e y'i kōdon, dugukolo y'i ka misi dunni damine. Ne ko ko n b'a bali waati min, a ye ne fana dun ka fara i ka misi kan.

Sonsannin ka o kumaw kōfē, surukuba y'a ne kalakalali damine. Tuma min a ne dara misi gere fila turulen kan, surukuba girinna ka n'i ton o kan k'o sama. Misigeren bōlen ka taa Surukuba jan a kō kan, A girinna ka wuli k'i kanto ko : Ee dugukolo, i ma nin kelennin ben dēre! I ka nugumaya kofora n ye, nka n tun m'a miiri k'a bē se misi kuurukaara dunni ma... Kōnōsogoti nana surukuba sōrō kelennakuma la k'a nininka, a ka kuma camankun na nin sōgoma joona in na. Ka Surukuba tora o kasaara nefōli la, kōnōsogoti sinna k'i kanto a ma ko:

- kōrō surukuba, yali e tē sogoko kuma de la wa?

- O tuma kunkolowuli de b'e la wa. Fen-kuntan, fen halakilen. Suruku dusu kasilen y'o ke ka kōnōsogoti jaabi.

- Ne ne be sogo dō la nsirasunba wo kōnō.

Surukuba tulo don o kuma la yōrō min, a y'i gērē kōnōsogoti la, k'i kanto oma ko : Nebenkeden, kōnōsarama, kōnō- man -di, a ke an ka balimaya koson i k'i gērē nsirasunba la, I k'i kan sarama don a wo kōnō dē. I ka sogoko in ne bēre fō n ye dē!

O Majamunikumaw kōfē, kōnōsogoti nisōndiyalenba y'i gērē sirasun wo la. Tuma min a y'a kun ladon wo kōnō, sonsannin ye sirafu ke k'a kan siri k'o samani damine. Samani bē kōnōsogoti ma, samani bē sonsannin ma. Tuma min samani ganna kōnōsogoti ye kule damine.

- kōrō sonsan, a ke Ala ye i ka n bila, n'lajolen don n'o te n fan bē tila n na, ka bin dugu ma.

O kuma fōlen sonsannin ye do fara samani barika kan.

Kōnōsogoti sērēkēsērēkētō fan tilar'a la, ka bin duguma. O yōrō bēs a y'i kanto Surukuba jolen ma ko :

Kōri n fan ma ci dē kōrō surukuba?

- Eē, i ta y'a dan ye, i fan cira, nka a ma tijen, bawo ne ye n yērē dilan a la ka ban. Surukuba y'o ke ka kōnōsogoti nūnanbagato jaabi. Surukuba tilalen a tegew nemuni la, a y'i kanto kōnōsogoti ma ko : jaa e fan nōgōn fēnduman te dugukolo kōkan. O yōrōla, sonsannin y'i kanto surukuba ma ko Ala ye surukuba da sarakaya de kanma.

Surukuba ye darōdun dabila ka sonsannin dalaninika a ka kuma kōrō la.

- E t'a dōn k'i fan ka di ni nin ye.

- Ne fan?

- Eē, e te foyi ye, kungosogo te yen mintē efandiya dōn. Fenkuntan, fen halakilen, cogodie b'i fan sarada kungosogow ni nōgōn ce k'i ta ke yaala ye misisogo kuntanw n'o

nōgōnnafēn kolonw nōfē.

O kuma ye surukuba dabali ban pewu. O la, a y'a nēsin kōnōsogoti ma k'i kant'o ma ko : yali, e fana ye ne fan do dun wa?

- Owō.

- Aw kana nin fō ne kōrō surukuba nēna, koyi, nōntē mōne na n faga dēre! Otuma, ne fanko in na sa o, ne be dō sōrō a la cogo di sisan?

- N'i sēbē don, na i kun don kōnōsogoti ta nōna ke!

Sonsannin y'o ke ka Surukuba jaabi. O kuma bō sonsannin da, ani surukuba ka kōnōsogoti furan k'i kun don o ta nōna o si ma kōrōya nisiye. Sonsannin ye fu siri Surukuba kan na, fo k'a fiyeku. Tuma ni tuma, surukudegunnen bētōka kōnōsogoti nininka a kōfē n'a fan dōma bindugu ma. U tor'o la fo ka Surukuba ni minē. Sonsanni taara ni sogo ye a ka so.

Bakari Sangare

Aw ye "An ka yēlē dōonin" min kalan ne 11 na, o ye gafe bōta de kōnōko dōw ye min bēna bō ka se aw ma sanni waatinin ce, ni Ala sōnna. Okanma, an b'a nini aw fē, aw k'aw laben kajan-ka-yēlē waatiomakōnō

Tumani Yalam Sidibe

JEKABAARA SEBENJÉKULU

Laboli kuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sebenjékulukuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sebenjékulu mogow

Bakari Sangare, Amadu GANI Kante

ani Bubakari Kulubali

Sebenyōrō ɔrōdinateri la

Jamana gafe sebenyōrō

Baarakēnogōnw

MAKOI, "OCED", "SNV"

Jenseñyōrōw

MAKOI, "ODIK", OTIWALE, "ODIMO"

Labugunyōrō : Kibaru

Bēnogōnko hake : 11 000